

CZU: 81'1(478)(092)
ORCID: 0000-0002-2969-4953

UN DISTINS LINGVIST

Cercetător științific în domeniile *lingvistică generală, dialectologie, geografie lingvistică, nominație lexicală, motivologie*, cunoscutul lingvist Vasile Pavel, la 14 iulie curent, împlinește vârsta venerabilă de 85 de ani.

Descinde dintr-o veche vatră românească – satul Proboțești, plasa Herța, județul Dorohoi (azi, regiunea Cernăuți, Ucraina). A absolvit Facultatea de Filologie Romano-Germanică (Secția *limba și literatura română*) a Universității de Stat din Cernăuți (1959). Profesor de limbă română în școala medie din comuna Horbova, regiunea Cernăuți (1959-1962).

Din 1962 și până în prezent, timp de 57 de ani, activează în calitate de cercetător științific inferior, apoi superior, coordonator principal în cadrul Institutului de Filologie Română „B.P. Hasdeu” al Academiei de Științe din Republica Moldova (anterior, Institutul de Limbă și Literatură, Institutul de Lingvistică). Șef al Sectorului dialectologie și geografie lingvistică (1993-2006), al Sectorului istoria limbii, dialectologie și onomastică (2006-2010). Concomitent, în perioada 1996-2004, funcționează pe post de șef al Catedrei de limba română și filologie clasică, UPS „Ion Creangă” din Chișinău.

În 1970 susține teza de doctor în filologie la Universitatea de Stat din Moldova, iar în 1984 – teza de doctor habilitat, specialitatea *lingvistică generală*, la Universitatea „T.G. Șevcenko” din Kiev (referenți oficiali: profesorii S. Semcinski, M. Borodina, S. Berejan). În 1994 i se acordă titlul de profesor universitar.

Domnul Vasile Pavel a publicat circa 400 de lucrări științifice, între care monografiile *Terminologia agricolă moldovenească. Studiu de geografie lingvistică* (1973), *Nominația lexicală* (1983), *Comunicare literară și grai local în mediul școlar* (2011),

în colaborare). Este editorul cărților Vasile Bogrea. *Opere alese* (1998, în colaborare); Vitalie Sorbală. *Studii de dialectologie și geografie lingvistică* (2006). A participat la investigațiile dialectale de teren, împreună cu colegii săi Victor Comarnițchi, Vasile Melnic, Rubin Udler, anchete înfăptuite în satele românești din nordul Maramureșului, nordul Bucovinei, Basarabiei, sud-estul Ucrainei și din nord-vestul Caucazului. Au fost cercetări cu dăruire de suflet pentru „florile de limbaj viu”, în vederea alcătuirii *Atlasului lingvistic moldovenesc (ALM)*, atlas regional, în raport cu *Atlasul lingvistic român*. Omagiatul este unul dintre coautorii *ALM*, vol. I-IV (1968-1973). Menționăm apariția ulterioară, o continuare directă a *ALM*, a *Atlasului lingvistic român pe regiuni. Basarabia, nordul Bucovinei, Transnistria (ALRR. Bas.)*, vol. I-II (1993, 1998), autor V. Pavel; vol. III-IV (2002-2003), coautor și coordonator V. Pavel. De asemenea, este coautor al *Dicționarului dialectal*, vol. I-V (1985-1986).

Providența a hotărât ca dl Vasile Pavel să devină un „remarcabil teoretician în domeniul nominației lexicale, în special” și „un dialectolog de reputație europeană”, colaborator „la atlase lingvistice paneuropene” (Anatol Ciobanu, profesor, membru corespondent al AȘM): *Atlasul lingvistic romanic*, vol. I-IV (1995-2009); *Atlasul limbilor Europiei*, 9 fascicole din vol. I (1985-2017); *Atlasul dialectal carpatic comun*, vol. I-VII (1989-2003). Toate acestea sunt proiecte de mare anvergură.

Prin relațiile științifice interacademice dintre România și Republica Moldova, s-au întreprins, începând cu 1991, cercetări de teren în diferite zone cu populație românească din Ucraina și, parțial, din Basarabia. V. Pavel participă activ și la realizarea acestui proiect. A se vedea: Maria Marin, Iulia Mărgărit, Victorela Neagoe, Vasile Pavel. *Graiuri românești din Basarabia, Transnistria, nordul Bucovinei și nordul Maramureșului. Texte dialectale și glosar*. București, 2000, 530 p.; de aceiași autori: *Graiuri dacoromâne din sud-estul Ucrainei. Studiu lingvistic. Texte dialectale. Glosar*. București, Editura Academiei Române, 2016, 729 p. În studiul său, apărut recent, *Graiul românesc din nordul Bucovinei. Influență și dăinuire în timp* (v. „Filologia modernă. Moștenire. Influență. Continuitate”, Chișinău, 2019, pp. 105-109), dl Pavel susține că românii din regiunile Cernăuți și Odessa (Ucraina), atât câți au mai rămas, sunt profund îngrijorați de acțiunile recente pe care le-a întreprins Kievul în legătură cu *modificarea Legii Educației, care exclude în viitor învățământul în limbile minorităților, în particular în limba română*.

Pe parcursul activității sale, harnicul cercetător a participat la diverse forumuri științifice naționale și internaționale: în republicile din fosta URSS, în Republica Moldova, România, Franța, Spania, Italia, Slovacia. A fost director a patru proiecte științifice în domeniul dialectologiei și îndrumător la 10 teze de doctor, dintre care 6 susținute. Aceste însemnări sunt un modest omagiu pe care i-l datorez conducătorului meu la teza de doctorat, omagiu în egală măsură și al colegilor mei de la UPS „Ion Creangă”, unde ani în șir ne-a fost un bun coleg, dar și un bun profesor, interesat de creșterea calității pregătirii cadrelor în domeniu. Mulți ani, începând cu 2006, a fost președinte al Consiliului Științific Specializat. Este membru al colegiului de redacție al revistei *Philologia*, membru al Secției Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte (din 1 ianuarie 2019).

Prodigioasa activitate științifică, didactică și socială este înalt apreciată, domnul profesor Vasile Pavel fiind Laureat al Premiilor AȘM (1980, 2005), al Premiului „B.-P. Hasdeu” al Academiei Române (2004). I s-a acordat Diploma Ministerului Educației al Republicii Moldova (2000). Distins cu medalia „Dimitrie Cantemir” a AȘM (2009), cu Medalia „75 de ani de la Unirea Bucovinei cu România” (1993). Cetățean de Onoare al satului natal Probotești (2014).

Spiritul academic al profesorului, savantului Vasile Pavel a fost inspirat și prodigios în ceea ce privește opera științifică și modelarea caracterelor de cercetător, pedagog al celor pe care i-a cultivat cu multă grijă. Calitățile sale omenești sunt de o rară și indubitabilă valoare și noblețe.

La mulți ani, stimate și iubite profesor. Să aveți zile frumoase și pline, să vă bucurați în continuare de grațitudine și apreciere, să vă știm neobosit în activitatea de cercetare științifică, de semănare a dragostei pentru limbă, țară, neam.

Aliona ZGARDAN-CRUDU,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”
(Chișinău)